

Proiect finanțat de
Uniunea Europeană

Ședința Comitetului Director al proiectului
„Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova”

PROCES VERBAL nr. 1

Data:	24 octombrie 2019
Eveniment:	Ședința Comitetului Director al proiectului „Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova”
Moderator:	Valentina Pleșca, Șefă unitate abilitarea cetățenilor și dezvoltarea capacităților, GIZ
Participanți:	Lista participanților este anexată
Proces verbal întocmit de:	Eugen Lupașcu, consultant dezvoltare regională, GIZ
Lista de distribuire:	Delegația Uniunii Europene (UE) în Republica Moldova, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii Moldova (MADRM), Consiliul National al ONG-urilor, Agențiile de Dezvoltare Regională (Nord, Centru, Sud, UTA Găgăuzia), organizațiile ale societății civile (OSC) partenere.

Cuvânt de deschidere

DI Gintautas Baranauskas, reprezentantul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, s-a adresat către participanții la ședință cu un mesaj de bun venit. El a menționat că proiectul „Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova” reprezintă încă un pas din partea UE în vederea îmbunătățirii calității vieții cetățenilor din Republica Moldova. Proiectul vine să ofere suport inițiativelor locale în sectoare specifice: aprovizionare cu apă și canalizare, eficiență energetică, managementul deșeurilor ș.a.

În ultimii ani Uniunea Europeană și alți donatori au investit mijloace semnificative în vederea îmbunătățirii infrastructurii. Implicarea cetățenilor este foarte importantă pentru a face ca aceste investiții să fie durabile. Abilitarea cetățenilor este menită nu doar să asigure funcția de *“watch dog”* și să contribuie la prevenirea corupției, ci și să asigure crearea simțului de proprietate a întregii comunități. DI Baranauskas a exprimat încrederea că proiectul va aduce rezultate tangibile pentru un număr mare de cetățeni ai Republicii Moldova.

DI Sergiu Gherciu, secretar de stat în cadrul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, a salutat participanții și a adus mulțumiri din partea MADRM Delegației Uniunii Europene, Ambasadei Germaniei și GIZ pentru aportul acordat de-a lungul anilor în îmbunătățirea condițiilor de trai ale cetățenilor din Republica Moldova. DI Gherciu a subliniat că Proiectul „Abilitarea cetățenilor în Republica Moldova” are o importanță deosebită, deoarece coincide cu intențiile MADRM de a asigura ca investițiile efectuate să răspundă nevoilor reale ale cetățenilor. Un moment esențial este inițiativa Guvernului RM de a combate corupția la toate nivelele, iar fără implicarea cetățenilor acest proces este imposibil. Se dorește ca proiectul să ofere suport guvernării în atingerea acestui obiectiv. Implicarea constructivă a cetățenilor, bărbaților și femeilor, grupurilor vulnerabile, în toate procesele de planificare, proiectare, implementare, permite să țină APL responsabile și să reducă corupția. Este salutar că proiectul va contribui și la sensibilizarea

beneficiarilor finali cu privire la problemele de mediu, socio-economice și financiare legate de furnizarea serviciilor publice locale.

Prezentarea proiectului – mecanismele de implementare, progresul la zi, vizibilitatea proiectului

Dna Christina Otto, managera proiectului GIZ „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”, a prezentat scopul și obiectivele proiectului – abilitarea cetățenilor prin participarea constructivă a organizațiilor societății civile (OSC) la procesele decizionale locale, regionale și naționale. Aceasta va fi atins prin intermediul OSC-urilor partenere, selectate să opereze în regiuni. Organizațiile partenere vor oferi sub-granturi către OSC-urile locale în vederea realizării proiectelor locale, vor forma capacitățile OSC-urilor și vor crea rețele de OSC-uri la nivel de regiuni. De asemenea, proiectul va urmări asigurarea unei sinergii cu alte proiecte finanțate de UE sau de alți donatori. (*Prezentarea PPT se anexează*).

Dna Elena Spînu, consultantă GIZ pentru abilitarea cetățenilor, a prezentat principalele realizări ale proiectului în perioada ianuarie-septembrie 2019. Printre cele mai semnificative realizări au fost menționate: desfășurarea evenimentelor de lansare a proiectului în toate cele patru regiuni; selectarea organizațiilor partenere (4 OSC partenere și 1 OSC în domeniul mass-media); a fost elaborat Manualul operațional pentru OSC-urile partenere și Ghidul solicitantului pentru OSC-urile locale; desfășurarea unui seminar de instruire cu OSC-urile selectate; elaborarea materialelor de vizibilitate ale proiectului; a fost elaborată pagina web a proiectului care permite aplicarea on-line a solicitărilor de finanțare, ș.a.

Au fost prezentate principalele activități planificate pentru următoarea perioadă. Printre cele mai semnificative: lansarea programului de sub-granturi locale în regiuni și la nivel național (estimativ la 15 noiembrie 2019); lansarea platformei de aplicare online și organizarea sesiunilor de informare; evaluarea nevoilor de dezvoltare a capacităților organizațiilor partenere; formare financiară pentru OSC-urile partenere; crearea comitetelor de evaluare și selectarea primilor beneficiari; atribuirea contractelor de grant OSC-uri locale selectate; identificarea reprezentanților CRD pentru participare în calitate de membri ai Comitetului Director al proiectului (*prezentarea PPT se anexează*).

Prezentarea OSC partenere și activitățile pentru următorul trimestru

Cele cinci OSC-uri partenere au prezentat scopurile, obiectivele și rezultatele așteptate în cadrul proiectelor propuse, precum și activitățile planificate pentru următorul trimestru (*prezentările PPT se anexează*):

- pentru regiunea de dezvoltare Nord: AO „Pro Cooperare Regională” și AO „CASMED”;
- pentru regiunea de dezvoltare Centru: Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER) și ADR „Habitat”;
- pentru regiunea de dezvoltare Sud: IP CRAION CONTACT-Cahul;
- pentru regiunea de dezvoltare UTA Găgăuzia: Centrul European „Pro-Europa” în Comrat și Centrul CONTACT;
- pentru activități de informare și comunicare: Asociația Presei Independente API.

Comentarii și discuții privind statutul proiectului

Dna Victoria Neaga, manageră de proiecte în domeniul societății civile în cadrul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, reieșind din experiența pe care o deține Delegația UE în domeniul sub-grantării organizațiilor societății civile, a venit cu câteva recomandări:

- OSC-urile partenere să depună un efort mai mare în procesul de organizare a sesiunilor de informare, să revadă numărul sesiunilor de informare și să meargă în regiunile unde societatea civilă nu este suficient de dezvoltată și activă. Reprezentații delegației UE vor încerca să participe la evenimentele de informare.
- Vizibilitatea proiectelor ar trebui să fie realizată nu doar prin metode tradiționale (broșuri, bannere, pliante), dar și prin încurajarea activităților creative și inovative care promovează valorile europene. Valorile europene să fie promovate nu doar de API, dar și de celelalte organizații partenere ale proiectului.
- OSC partenere să considere utilizarea unui titlu comun al proiectului – scurt și ușor de reținut, care să inspire. Titlul trebuie să facă legătură între toate intervențiile organizațiilor partenere și să evite identificarea unui proiect cu organizația care îl implementează.
- GIZ, împreună cu ONG-urile partenere, să se gândească la o strategie de asigurare a durabilității rezultatelor la nivel local. La etapa de evaluare a propunerilor de proiect se recomandă a acorda atenție descrierii modului de asigurare a durabilității.

Dna Valentina Pleșca, șefă unitate abilitarea cetățenilor și dezvoltarea capacităților GIZ, a informat că, în vederea asigurării durabilității rezultatelor, sunt prevăzute instrumente, în special pentru proiectele cu elemente de infrastructură. Conform Ghidului solicitantului, beneficiarii de granturi vor fi obligați să indice în propunerea de proiect proprietarul final și responsabil de gestionarea elementelor de infrastructură. Se va asigura că autoritățile publice locale (APL) își asumă investiția și că există un operator care va gestiona eficient bunurile obținute în cadrul proiectelor. Aceste aspecte vor fi explicate potențialilor solicitanți de granturi la sesiunile de informare planificate.

DI Christian Ballaro, reprezentantul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, a reiterat importanța asigurării durabilității, în special din partea OSC-urilor partenere. Proiectul dat este în strânsă legătură cu multe alte proiecte investiționale susținute de UE. Ca urmare, organizațiile partenere trebuie să ofere ghidări și instruirii specifice organizațiilor locale și grupurilor de cetățeni cum se poate face schimbarea durabilă. DI Ballaro a subliniat următoarele aspecte:

- Vizibilitatea proiectului și a finanțatorului este o obligație și trebuie să fie o prioritate a GIZ și organizațiilor partenere în procesul de implementare a proiectului. Logoul UE și cel al Cooperării germane trebuie să fie prezente în toate documentele și prezentările, interne sau externe. Toate platformele web existente sau noi create trebuie să fie conectate la pagina web a proiectului, www.eu4civilsociety.md. La fel, este solicitată adoptarea unei stilistici, unor forme și a unei viziuni similare pentru paginile web și materialele de vizibilitate. În acest fel, proiectul va fi perceput de beneficiari ca unul comun, cu o abordare comună.
- Eficiența eforturilor și resurselor. Partenerii proiectului trebuie să asigure sinergia activităților, lucrul în echipă, cooptarea altor organizații și a capacităților acestora, precum și abilitarea reciprocă a partenerilor implicați în implementarea Proiectului.
- Eficacitatea intervențiilor. În contextul proiectului, aceasta înseamnă acțiuni specifice și creșterea gradului de înțelegere a cetățenilor despre oportunitățile oferite. Intervențiile și acțiunile trebuie să aibă un efect asupra societății, iar procesul birocratic trebuie transpus în limbaj simplu și clar pentru cetățeni. În legătură cu alte măsuri investiționale implementate curent cu finanțarea UE, este important oamenii să fie implicați, să înțeleagă oportunitățile oferite și să utilizeze această infrastructură, pentru a obține adevărată dezvoltare și bunăstare.
- Vizibilitatea trebuie privită ca oportunitate, și abordarea cu privire la comunicare și vizibilitate trebuie să fie strategică. Un mesaj scurt, de ex., „Fii schimbarea!”, precum a fost propus de AGER, ar putea fi mesajul vizibil în proiect. Site-ul proiectului poate fi un instrument de creștere a eficienței, de facilitare a procesului și evitării corupției.

Dl Tomasz Horbowski, reprezentantul Solidarity Fund PL în Republica Moldova, a menționat câteva aspecte importante:

- De asigurat durabilitatea implicării cetățenilor. Crearea rețelelor de ONG-uri la nivel de regiune ar oferi oportunitatea asigurării procesului continuu de implicare a cetățenilor;
- De regândit rolul Consiliilor Regionale pentru Dezvoltare (CRD). Acestea ar putea avea un rol operațional la nivel de implementare a proiectelor și garant al asigurării durabilității proiectelor;
- De asigurat sinergie cu acțiunile realizate de alți parteneri de dezvoltare. O discuție tehnică și operațională între parteneri ar fi oportună.

Dna Pleșca a menționat că OSC-urile în componența CRD ar putea sta la baza creării rețelelor la nivel de regiuni. În contextul alegerilor locale recente, MADRM a inițiat procesul de creare a noilor CRD, ca urmare OSC-urile trebuie încurajate să participe la concursul pentru selectarea membrilor CRD, care va fi inițiat de MADRM și ADR-uri în scurt timp.

Dl Igor Mironiuc, reprezentantul programului „Comunitatea mea” implementat de IREX/USAID, în continuarea ideilor enunțate de dl Tomasz Horbowski a recomandat următoarele:

- De evitat suprapunerea de activități și subiecte abordate de către diferite programe și proiecte de asistență externă. O coordonare mai strânsă și analiză a intervențiilor fiecărui program va fi utilă pentru o eficiență sporită în utilizarea resurselor, cât și pentru a evita confuziile în rândul cetățenilor;
- Un mecanism de schimb de informații și instrumente eficiente de lucru cu cetățenii și APL între diverse programe de asistență, precum și schimb de informații la nivel de succese și provocări în lucrul cu APL și cetățenii din comunitățile vizate;
- De identificat metode de instituționalizare a inițiativelor propuse de cetățeni. 1070 de biblioteci publice susținute de IREX/USAID prin proiectul „Novateca”, care deja dispun de infrastructura și echiparea necesară, ar putea servi drept centre de informare și platformă bună pentru instituționalizarea inițiativelor cetățenilor.

Dl Ballaro a subliniat că sinergia este cheia succesului. Platforma web creată de GIZ ar putea fi un instrument eficient în acest context. Dacă aceasta va fi extinsă, va putea fi oferită drept platformă și pentru alți parteneri de dezvoltare, chiar și pentru MADRM, pentru planificare, schimb de informații și comunicare.

Dna Pleșca a sugerat pentru OSC-urile regionale organizarea periodică, posibil trimestrial, la nivel de regiune a ședințelor cu partenerii care implementează proiecte de asistență externă, pentru schimb eficient de informație și experiență.

Dl Igor Malai, șeful Direcției politice de dezvoltare regională din cadrul MADRM, a subliniat că proiectul vine să răspundă la unele necesități nu doar ale cetățenilor din comunități, dar și la necesitățile unor instituții publice cum ar fi MADRM. Experiența ultimilor ani demonstrează că tentativele de a implica OSC-urile în procesul de dezvoltare regională și procesul decizional nu au avut succes. Suportul Uniunii Europene trebuie utilizat eficient. MADRM dorește OSC-urile să fie implicate la ședințele CRD, dar și să lanseze inițiative pentru stimularea proceselor de dezvoltare regională.

Recomandările și solicitările dlui Malai au fost următoarele:

- De acordat suport MADRM în procesul de selectare a OSC-urilor în calitate de membri ai CRD, prin informarea organizațiilor la nivel de regiune despre oportunitatea implicării în procesele decizionale și promovarea dezvoltării regionale. Prima oportunitate este consultarea noii paradigme a dezvoltării regionale și politicii privind dezvoltarea urbană;
- De aplicat principiul concentrării eforturilor, astfel ca OSC-urile partenere să promoveze asistența acordată de UE privind politica de dezvoltare regională;

- OSC partenerere să ofere cât mai multe instruirii privind mobilizarea cetățenilor și implicarea în procesele decizionale și de implementare și monitorizare a proiectelor;
- Informația despre implementarea proiectului să se regăsească și pe paginile web ale ADR-urilor și a MADRM;
- De utilizat ședințele CRD ca platformă pentru a coordona activitățile partenerilor de dezvoltare.

Dna Pleșca a confirmat că instruirile planificate se vor referi atât la utilizarea corectă a mijloacelor financiare, cât și la aplicarea diferitor instrumente inovative de lucru cu cetățenii. De asemenea, odată ce pagina web a proiectului va fi funcțională, GIZ e deschis de a face un schimb de bannere între instituțiile implicate, iar unele documente, ca de exemplu Ghidul solicitantului, pot fi preluate și plasate pe paginile web ale instituțiilor care vor dori să promoveze acest proiect.

Cuvânt de încheiere

DI Gintautas Baranauskas, în cuvântul său de închidere a evenimentului, a apreciat rezultatele obținute deja în cadrul proiectului. Discuția a fost foarte necesară, inclusiv sub aspectul identificării intervențiilor care trebuie îmbunătățite pentru a avea rezultate sustenabile.

Decizii

1. GIZ și OSC-urile partenerere vor utiliza logoul UE și Cooperare germană pe toate documentele, materialele și platformele elaborate și vor asigura o bună vizibilitate a proiectului și a contribuției UE, la nivel local, regional și național. Organizațiile partenerere vor utiliza stilistica și instrumentele de vizibilitate similare celor elaborate de GIZ, pentru o vizibilitate comună a proiectului la nivel național și în regiuni.
2. Delegația UE va organiza o întrevedere a echipei pe comunicare a Delegației cu GIZ și OSC parteneră pe media privind cooperarea pentru o comunicare și vizibilitate comună strategică.
3. OSC-urile regionale vor organiza sesiuni de informare privind Programul de granturi locale în regiunile unde societatea civilă nu este suficient de dezvoltată și activă. GIZ și organizațiile partenerere vor prezenta Delegației UE o listă a evenimentelor organizate până la finele anului.
4. La evenimentele organizate de OSC partenerere se va acorda timp pentru anunțarea concursului lansat de MADRM pentru selectarea OSC-urilor în calitate de membre a CRD.
5. GIZ, împreună cu OSC-urile partenerere, va asigura că cerințele privind durabilității intervențiilor incluse în Ghidul solicitantului, vor fi strict urmate de beneficiarii de granturi.

Anexe:

1. Agenda ședinței Comitetului Director
2. Prezentarea PPT a proiectului și a organizațiilor partenerere